

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună .. 2 ..Nr. 17 de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Pentru instituțiuni!...

(*) Ai cui ochi n'au fost inundați de lacrimi ascultând ori citind acea parte a discursului în care dl Andreiu Bârseanu cu atâtă pietate și căldură face tabloul cel mai înălțător din viața Asociațiunii: când în frunte stăteau cei doi mitropoliți, Șaguna și Șuluț?

Și cine nu se va fi întrebat: oare, Doamne, dat-am noi îndărăt, recitu-s'au în noi simțirile și pierdut-am interesul pentru instituțiunile noastre culturale?... Cum am putea altfel explica faptul, că abia anul trecut ni se arătară, ca un vis iute trecător, cei doi mitropoliți în sinul adunării generale a Asociațiunii? Nici până atunci nu ne prea aducem aminte la care adunare au fost de față mitropoliții dela Blaj și Sibiu ori episcopii lor sufragani, — și d'atunci încoaci, la adunarea generală din Brașov, d'asemenea n'au fost, nici n'am auzit să fi trimis delegat ori binecuvântarea lor.

Văzurăm însă că la congresul catolic din Budapesta luară parte episcopii catolici și atâția superiori peste mănăstiri puternice, după cum și la Societatea Sftul Ladislau tot ei în fruntea turmei cuvântătoare, adunată la un loc spre întărirea și slăvirea așezămintelor culturale. Iar în publicul mare, la un loc, conți și baroni, floarea aristocrației, slujbași de ai țării, mari și mici, negustori, meseriași și chiar lucrători, căci așa se cuvine: *toți să pună umărul când de instituțiuni culturale e vorba.*

Dar să nu tragem paralelă, că prea aparem slabi pe lângă cei de alt neam. Măcar că trăim sub aceleași legi și dacă e vorba de datorie, îndeosebi noi să ne împlinim toate datoriile către neam, altfel cine să-l întărească? Statul n'are să vină nici cu puterea, nici cu autoritatea sa, ci mai firească ar fi a se întrece în spriginirea așezămintelor noastre culturale ceice poartă toiag... Șaguna și Șuluț n'au întemeiat doar Asociația pentru a-și crea șieși treaptă de mărire, ci să fie spre întărirea neamului. Neamul îl facem însă toți și când vede stăpânirea cât se țin departe prelații noștri de Asociație, nu-i numai ispitită, ci în drept a crede că nu suntem un popor cultural, nu-s decât niște dascăli ceice poartă aprinsă făclia culturii românești... Un asemenea popor este copt pentru a i-se da chiar cu sila *altă* cultură, neavând pe cea națională. Prin urmare este absolut îndreptățită activitatea deosebitelor »kulturgylet«-uri ungurești și numai cei din presa română fac pe năbădăoșii, încolo cărțurarii înclină spre vederile lui — Burdia ori Moldován Gergely...

Iată de ce, credem noi, am fi în drept să cerem ca la adunările generale ale Asociațiunii să nu lipsească nici unul dintre prelații cari țin să fie socotiți între fiii credincioși ai neamului. Pentru că atunci când strămoșii noștri și-au pus vlădici, n'au înțeles să aibă cărmaci în cele bisericești numai, ci în toate câte privesc sufletul românesc.

Și ce poate fi mai aproape de sufletul românesc decât cultura? Prin urmare instituțiunile culturale, cum e și Asociația, *au drept la spriginul întreg și pe față al prelaților români*, căci ridicând nivelul cultural al poporului, se întărește patria și astfel ne afirmăm și noi nu numai cu puterile brute date dela natură: brațele, cu cari apărăm țara, — ci ne manifestăm sufletește, virtuțile ce avem ridică doar nivelul general al patriei!

Aici nu-i vorba de o politică ori oltă, care poate displăcea unui guvern ori altul, ci e vorba de cel mai elementar drept al poporului român: *să caute a se cultiva și s'ajungă în rând cu celelalte neamuri!*

Dacă oportunitatea politică i-a ținut la distanță pe înalții noștri prelați de manifestările noastre culturale, e vremea supremă a se pune capăt rezervei fără înțeles... Dacă lipsa de interes pentru cele culturale — ceea ce nu presupunem — i-a ținut departe, atunci e și mai îndreptățită chemarea noastră.

E o pleiadă întreagă de bărbați tineri la Asociație... Toți aceștia cu cât ar munci mai spornic și mai cu folos, când ar avea bucuria, cum au avut-o părinții noștri, să li-se deie luminile, povața și încurajarea unuia ori altuia dintre prelați. Și închipuiți-vă redeșteptare a sufletelor, sărbătoare imosantă a inimelor, când la Asociație s'ar prezenta șapte prelați, cu suita lor compusă tot din bărbați aleși ai neamului!...

De dragul *instituțiunilor*, a singurei instituțiuni culturale ce avem, am putea zice, pentru înălțarea Asociațiunii: încâlzi-se-vor oare cel puțin în viitor într'atâta inimile prelaților noștri, în cât hotărâre să ia și coborându-se în incinta Asociației, să înalțe și strălucire să deie cauzei culturale a neamului românesc?!

Transformarea monarhiei habsburgice.

Cele mai mari ziare din Berlin, precum »Tägliche Rundschau«, »Germania«, etc., scriu pe larg despre cartea dlui Aurel C. Popovici.

Dar nu numai marile ziare germane, ci și câțiva mari gânditori din Austria, ca dl Peetz, profesor universitar în Viena, Springer, publicist, etc., parte au vorbit în întruniri publice, parte au făcut studii speciale, și toți arată cu elogii mari la adresa dlui Popovici, că numai soluția dezvoltată de dsa este singura rațională și firească. În special studiul dlui Springern prezintă o deosebită importanță, deoarece dsa trece drept

cel mai mare publicist în Austria, cu întinse relațiuni atât în cercurile Curții vieneze, cât și în cercurile hotărâtoare din Austria.

Și rezultatul edițiunii a doua a lucrării dlui Aurel C. Popovici este, că azi atât la Berlin, cât și la Viena, la Praga și la Agram, în cercurile politice cele mai serioase, se agită ideea unei foarte apropiate transformări a imperiului habsburgic într'o federație a tuturor popoarelor ce-l locuesc. Adecă, fiecare popor, deci și poporul românesc în număr de 3 milioane și jumătate cu Bucovina, să capete o largă autonomie teritorială cu cele mai întinse drepturi pentru dezvoltarea individualității naționale. Și aceste țări să formeze împreună un imperiu.

Ziarele germane prevăd că această transformare este mai apropiată decum s'ar crede. Și spun că, cu cât mai curând se va face, cu atât va fi mai bine.

Se prevede că criza cea mare dintre Austria și Ungaria va izbucni încă în iarna asta, cu o putere extraordinară. Va fi o criză mult mai mare și mai violentă decât cea de acum un an, căci negocierile pentru reînnoirea pactului economic ce s'au început dejă, nu vor duce la alt rezultat, decât numai la o ruptură între cele două state dualizate. Și odată ruptura declarată, va trebui să urmeze opera federalizării.

Monumentul dela Caransebeș.

La 7 Octomvrie se desvăluie în Caransebeș statuia M. Sale Impăratului și Rege Francisc Iosif. După cum știm, e întâia statuie care i-se ridică pe pământul patriei noastre. Foștii grănițeri *români* au dat deci cei dintâi bani pentru a se ridică M. Sale monument.

Fără îndoială: nici nu are M. Sa supuși mai credincioși de cât pe foștii grănițeri români.

Ar fi însă a pune adevărul sub obroc, dacă n'am face deosebire între dinasticismul *grănițerilor* și între politica dlui C. Burdea, care a luat inițiativa ridicării monumentului pe când se proslăvea până la pământ *guvernului liberal* și pe când credea că mai ales astfel își face renume la guvern. Dl Burdea n'a întrebat pe grănițeri *cum sunt mulțumiți de când au ajuns pe mâna guvernelor liberale*, ci a trimbițat că monumentul se ridică de bucurie și întru pomenirea celor 30 de ani când granița a fost pusă sub scutul domnilor din Budapesta.

De sănătatea și viața M. Sale grănițerii întotdeauna se bucură. Ei au vărsat și sunt gata a vărsa sângele pentru Tron. Bucurie că a fost desființată granița să ne spună însă dl Burdea: care grănițer simte?

Chiar acum, în ajunul desvălirii statuei, un grănițer ne scrie:

»Poporul grănițeresc de aici n'are nici un motiv să fie mulțumit cu desființarea graniței, dar n'are nici un motiv să

Perge és Rozslay utóda

fabrică de mașini și de pluguri pentru economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, cramă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de paie.

fie mulțămît cu executarea legilor administrative, judecătorești, școlare și financiare, executare care la noi s'a dovedit de cea mai scumpă și mai rea de cât în ori ce alt stat.

»Acest nefericit popor are impresiunea firmă că organele de tot soiul ale guvernelor n'au fost și nu sunt puse aici spre binele populațiunii, ci ca să facă abuzuri, ilegalități și terorizări, cum însuși dl Constantin Burdea recunoaște în »Budapester Tagblatt« din 2 Septembrie a. c.

»Foștii grănițeri n'au uitat nedreptățile ce li-s'a făcut și li-se fac și acum cu școalele noastre naționale românești, cu băile Erculane, cu comunitatea de avere, cu ocupațiunile din izlaz, cu desființarea comuniunilor de casă, cu fondurile grănițerești, cu folosirea limbei românești, cu prigonirile la cari au fost supuși conducătorii nostri.

»Dacă au uitat puternicii liberali, n'au uitat grănicerii și nici nu vor uita dar nici nu vom încetă a lupta până nu vom vedea capitulând trufia și tirănia șovinistă și până nu vom vedea triumfând adevărata libertate și egalitate.

Toți știu însă, că dl Burdia s'a despărțit de mult de simțemintele pe cari le are obștea grănițerilor, că d-sa n'a umblat de cât în voia domnilor, ori cari ar fi ei, căci d-sa umblă azi în coada lui Andrassy cu umilința pe care a arătat-o lui Széll, Héderváry, Tisza și Fejérváry, și dacă mâne ar fi stăpân peste țară Kossuth, nu cu politica lui de azi, dar cu aceea dela 14 Aprilie 1849, dl Burdia ar slugi cu aceeași »credință«. Pentru că d-sa nu se conduce de »credință«, ci de interese. D-sa vrea să ajungă tot mai sus și bogat, nu-i mulțumit că din scriitoras dela casa satului a ajuns ce este, ci pentru că să facă voia domnilor dela putere îl văzurăm: ne descrie toate așezămintele ca cele mai primejdioase locuri de uneltiri împotriva — statului.

Credința — dinasticismul — unui asemenea om nu trebuie deci confundată cu credința sfântă a grănițerilor.

Trecând pe dinaintea statuei din Caransebeș, grănițerii, da, își vor aduce aminte cu drag de zilele mari când ei și strămoșii lor au trăit în graniță sub scutul M. Sale, dar nici odată n'au să uite câte au avut de îndurat și au să sufere de când au ajuns pe mâinile fișpanilor ca Tabajdi și ceilalți — ori Doamne ferește — să n'ajungă cârmuiți și la comitat de Burdea. Statuia are să le spună: »Da, luptați, dragii mei, luptați cu credință adevărată, cum m'ați slugit pe mine și D-zeu vă va ajuta, că toate schimbările de sus vin, dela cel-ce umilește pe bogat și înalță pe sărac«.

Delegațiunea congresuală aleasă pentru studiarea afacerilor mănăstirești s'a întrunit ieri în Arad sub prezidenția P. S. Sale episcopului I. I. Papp. Au fost de față P. C. Sa Vicarul archimandrit Filaret Mustă, deputații C. Brediceanu, dr. St. Petrovici

din dieceza Caransebeșului, iar din dieceza Aradului archimandritul A. Hamsea, dr. N. Oncu, E. Ungureanu, P. Truția și N. Zigre.

Toți delegații au fost ieri (Vineri) la amezai oaspeții P. S. Sale Episcopului.

»**Ștreang de fuior ori șinor de mătasă**«. Foia ungurească »A Polgár« vorbind de îngreunarea țării cu tunurile honvezilor și cu tunarii lor, zice că guvernul de acum strânge prin asta țara de gât, dar o face cu un șinor frumos de mătasă și încă tricolor unguresc (că vezi d-ta pentru honvezii unguri să cheltuește, pentru care patrioții fac bucuros cheltueli), — dar zice numita foie, pentru țară e tot un drac c'o strângi de grumazi cu șinor de mătasă ori cu ștreang de fuior...

Wekerle la Viena. Cea mai nouă știre în situația politică de azi, e plecarea lui Wekerle la Viena, unde se va ocupa cu afacerile privitoare la tranșacție. El va conferă cu ministrul-prezident austriac Beck. Azi a fost conziliu de ministri, unde s'a discutat asupra budgetului comun și s'a hotărât terminul convocării delegațiunilor.

Ministrul -prezident Wekerle Duminecă, se va rentoarce la Budapesta iar Luni va ține conziliul ministerial, unde se va pertracta asupra budgetului de pe anul 1907.

Guvernul actul, se va strădui, ca să alcătuiască noua lege de dare încă până e guvern de tranșicție. Proiectul de lege e deja în pregătire și va fi isprăvit pe la sfârșitul lunii lui Noemvrie.

Cum va fi legea nouă de dare, nu se știe încă, dar se ia cu siguranță, că darea pe venit, clasa doua, va fi ștearsă cu desăvârșire.

Apresiasi.

Despre frumoasa vorbire a dlui Andrei Bârseanu în »*Neamul Românesc*« de eri dl N. Iorga scrie:

»In 1862, când era încă așa de nouă societatea învățaturii unui neam ce se deșteptă la viața modernă de cultură, Brașovul a văzut pe asociaționiștii luptători, cari visau viitorul cel mai fericit și în vremea cea mai scurtă, dezbătând ei cu încredere și bună frăție mari lucruri nouă, supt călăuzirea amânduror Mitropoliiilor, înțaleși întru urmărirea scopurilor celor mai înalte ale neamului lor: bătrânul Șaguna și Șuluțiu bătrânul.

»Aceste amintiri au fost improspătate cu o căldură de credincios fiu al neamului său și cu o putere de a vedea pe care n'o au decât poezii, de Andrei Bârseanu, vice-președintele de astăzi — mai ales vice-președintele de mâne — al Asociației. In cuvântarea sa de deschidere, cel mai senin dintre dascălii cei buni ai Românilor de peste munți a făcut să treacă înaintea ascultătorilor, cuceriți repede, cu desăvârșire, pe cei doi arhieri cari purtau, unul lângă altul, cărja de păstori, și nu arma de luptă dela frate la frate, pe inimosul Popazu, protopopol Brașovului, care a murit Vlădică în Caransebeș, cel întâi în șirul cel nou românesc al ierarhilor din apusul Banatului, pe vioiul Barițiu, al cărui nume e nedezlipit de ori-ce înaintare în cultură a Românilor ardeleni până în anii celei mai adânci bătrânețe, pe atâția din învățătorii, de mult dispăruți, ai înaltei școli brașovene și, în fruntea celor dintâi oaspeți din România, veniți la o serbare sufletească, plină de făgăduințe, a neamului lor de aice, pe Alexandru Odobescu, prinzând în limpezii ochi albastri, așa de tineri până la urmă, icoana unor înduioșătoare lucruri nouă pe care o împărtăși și altora condeiul său meșter.

Frații Grödel strămtorați.

Se pare că de astădată, cu toți banii mulți și protecția persoanelor susținuți frații Grödel nu o să scape de a fi strămtorați cu ușa.

Dr. Györffy Gyula, fost deputat și membru al partidului liberal, a scos o broșură în care scrie lucruri îngrozitoare despre chipul cum frații Grödel au despoiat avere pe o mulțime de Secui, mituind stânga și dreapta.

Györffy, secui de naștere, spune că făcut arătare și ministrului Darányi așteaptă acum intervenția ministerială, să mai scape cât se poate scâpă. Anche parlamentară la tot cazul se impune.

Deși e scrisă cu violență, broșura însă *fapte*, dinaintea căror gheșeftarii Grödel nu pot scâpă, ci sunt ca prinși în cleștele

»*Budapesti Hirlap*«, care până acum s'a amestecat în daraverile acestea, e seninativ: a ieșit din rezervă și a reproșat. Joi două pagini des tipărite din broșura Györffy, iar în numărul de Vineri (28) scrie un articol de fond, care începe

»Am publicat eri romanul fioros al durilor săcuiști. Li zicem roman, nu pe trucă l'am socoti iscodire a fantaziei, pentru încurcăturile lui extrem de agitate și schimbându-se în chip surprinzător. decată nu dorim a pronunța nici despre roman, nici despre istoria pădurilor, despre cei cu rol în afacere, nici despre scriitorul Györffy Gyula. Afacerea, așa înțeles, va fi obiect de cercetare judecătorească și nu e exclus, că eventual judecătoria criminală va fi chemată prin sentința a abate la calea îndreptării ceea ce judecătoria civilă a lăsat pe calea pierzării.

»Cei cu rol în roman sunt puși în lumină îndoioasă. *Strălucirea unei nuni recente coroane de baron e amenințată de primejdie, precum sunt primejduite și cea personală și siguranța unor speculanți mari*«.

Numitul ziar face aci aluzie la frații Grödel, ajunși baroni nu de mult, și speculanții jidovi cari li-au fost mâna dreaptă și zice că guvernul *actual* nu va lăsa să scape această mizerabilă bandă.

Frații din România să fie și ei cu aminte, căci strămtorați în Ungaria, frații Grödel o să caute a se despăgubi cu cea mai tare în România, unde și până acum distrus destule păduri.

Din România.

Congresul proprietății literare. Mercurul plecat le Sinaia în excursie 70 membrii ai congresului pentru proprietatea literară și artistică. Li-s'a făcut o primire foarte frumoasă și li-a oferit un banchet la Capșa.

Di Xenopol a salutat congresistele. La ora 3 d. a. a urmat o recepție la castel Peleş.

MM. LL. Regele și Regina, A. S. R. Principesa Carol și Principesa de Schönbourg s'au întrunit cu fie care congresist.

Ceaiul s'a servit în sala mare de muzică la ora 4 d. a.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Recepția a fost cât se poate de cordială. După dorința exprimată de M. S. Regele, congresiștii au fost reținuți și seara în Sinaia. La banchetul dat în onoarea congresiștilor la hotelul Caraiman, a domnit mare entuziasm. Au vorbit d-nii Maillard, Vlădescu, ministrul instrucției și Etienne Port.

M. Sa Regina la »Vatra Luminoasă«. M. Sa Regina a vizitat la 25 c. institutul de orbi »Vatra Luminoasă«, fondat de Suverana. Institutul se află deocamdată instalat în bulevardul Carol. Suverana a fost primită de dl Robert Monske, directorul institutului, care a ținut o cuvântare, mulțumind M. S. Reginei pentru protecțiunea binevoitoare pe care o acordă institutului.

M. S. Regina a răspuns în termenii următori: »Aveți toată încrederea în bunătatea cu care o vă protejiez și Voi stăruți ca școala noastră să rămână reputată în toată lumea. Voi face muzică, voi aduce quartetul meu și să sperăm, că și col nostru va fi ca acela al școlii de orbi din Silan, pe care am avut prilej de a-l vizita«.

Elevul Șoldănescu a recitat apoi o poezie, al treilea autor este dl Ivela, tot orb.

Suverana a vizitat apoi grădina și toate instalațiile școlii.

Vizita s'a sfârșit la orele 12 1/2, când Suverana a retras, mulțumind personalului pentru munca epusă spre propășirea acestui institut de binecere.

Contele di San Martino, trimisul Romei, a sosit joi după amiază țara prin Vărciorova. În momentul când a trecut granița României, trimis următoarea telegramă:

Excelenței Sale generalul Manu

București.

În momentul de a părăsi pământul României, îmi vine în minte cu emoțiune de zilele frumoase de înfrățire și de impozantele manifestări de simpatie ce s'au făcut Italiei.

Rog pe Excelența Voastră să binevoiască a primi încă odată MM. LL. Regelui și Reginei lăcaș și respectoasa mea recunoștință pentru bunăvoința cu care m'au onorat și de a mulțumi membrilor guvernului și înțelegerii și pentru primirea de neuitat ce mi-au făcut.

di San Martino.

Din Bucovina.

»Gazeta Bucovinei« scrie:

Baronul *George Vasilco*, cel mai »mare« al nostru compatriot continuă a sprijini străinismul. Când cu deschiderea »Prăvăliei românești« din Iași, toți Românii s'au grăbit să dea concursul lor acestei întreprinderi atât de salutare. El însă, baronul Vasilco, care în raport cu dimensiunile sale are negreșit cea mai mare trebuință de articolele »Prăvăliei« preferă a le comanda dela străini. Încă este în memoria vie a tuturor, cum acest cinstit deputat românesc a făcut ca veniturile curate ale unei întreprinderi sociale aranjate cu sprijinul tuturor naționalităților din Bucovina să fie folosite numai de ruteni. Ei, se vede, că este un prea credincios aderent al actualei alianțe ruteno-israelite. Te felicităm mare tare!

Nu se fac concesii!

Presă maghiară continuă a scrie îngrijorătoare: din isvor semioficios se vestește că »artileria honvezească, deși preocupă serios guvernul, nu se va face nici în anul viitor, nici după aceea, ba nici în discuție nu ajunge«.

Ce-i mai interesant: însuși pactul dintre rege și coaliție exclude instituirea grabnică

a artileriei honvezești. Când M. Sa a însărcinat adecă pe Wekerle cu conducerea guvernului, a pus condiție că pe cale legislativă n'are să se facă nici o reformă în legea honvezilor, ci ori-ce schimbare rămâne drept suveran.

Știind acestea șefii partidelor, ei nici nu vor strimtora guvernul și nici nu vor cere un proiect de lege privitor la reforma în armata honvezească.

Din stăinătate.

Revoltă țărănească în Rusia.

În districtul Kriuland, lângă Chișinău, țărani din toate satele, întărâtați de refuzul proprietarilor de a le da pământ în arândă, au pus foc clăirilor de paie, propagând astfel un violent incendiu care s'a întins în tot districtul. Țăranii au împiedecat orice lucrare de stângere a incendiului, au alungat pe proprietari și s'au armat pentru a opune împotriva sosirea trupelor.

Bulgaria față de Sudanul și Egiptul.

P. Dimitroff, directorul secției administrative a ministerului de externe, a publicat o broșură prin care arată însemnătatea Sudanului și Egiptului pentru comerțul Bulgariei. El crede că Bulgaria poate trimite acolo cu folos tutun, făină, fasole, cașcaval, vite mari și mici, mangal, lucruri de lemn, esență de trandafir și pânzeturi de bumbac.

Propaganda guvernului rusesc la sate.

Stolipin a început a organiza o propagandă foarte întinsă printre țărani, folosindu-se de soldații care și-au isprăvit slujba și trec în rezervă. Acești rezerviști, în număr de mai multe zeci de mii, ar a fi ca un fel de comisari ai guvernului la sate. Ei vor avea a arăta țăranilor planurile binevoitoare ale guvernului de a da pământ estin; vor împărți scrisoarea metropolitului Antonie etc. Stolipin crede că de pe urma acestei lucrări se va putea alege o dumă mai binevoitoare guvernului de cât revoluționarilor. Guvernul ar fi trimis pe cale administrativă circularele și sfaturile sale, dar știe bine că anevoie vor ajunge din pricina greutateii cu care lucrează biurocrația. De altfel și revoluționarii lucrează la sate și au luat măsuri de a lua orice vază sfaturilor cărmuirii.

Escese și atentate în Rusia.

Baku. Joi seara s'au tras din mai multe cărcimi focuri asupra funcționarilor de poliție. Patrurile de poliție au ripostat și au tras salve timp de o jumătate de ceas asupra cărcimelor. O persoană a fost ucisă, mai multe au fost rănite. Individii, cari au tras focuri asupra poliției au fugit.

Helsingfors. O explozie s'a produs la miezul nopții lângă cazarma poliției de rezervă. Un polițist de rezervă a fost ușor rănit. Autorii sunt necunoscuți.

Petesburg. Eri seară câțiva tineri bine îmbrăcați au pătruns în locuința intendentului unei case declarând că în fața porții fusese depusă o bombă. În urmă au jefuit casa furând obiecte de valoare și de schimb în valoare de 300.000 de ruble.

Răufăcătorii au scăpat.

Ultime știri.

Premiu pentru omorîrea Țarului. Petersburg, 29 Sept. În Geneva și Zürich nihilistii au scos broșuri pe cari li-au adus aici, p'ascuns. Într'ânsele se face apel la re-

voluție și celui care va omorî pe Țarul i-se pune în perspectivă un premiu de 130.000 ruble, iar cine va omorî pe țarevici. va primi 65.000.

— Dela Curte iese vestea că într'adevăr Țarul este așa de surescitat, încât are crize nervoase primejdioase. Cei din jurul lui se gândesc să institue o regență în persoana marelui duce Nicolae ori a țarinei văduve, mama Țarului.

— Vila de vânatoare dela Țarskoe-Selo, unde țarul avea bogății mari, a fost aprinsă. Toate lucrurile scumpe au ars.

Catastrofă pe calea ferată. Gratz, 29 Sept. Eri dimineața o mare catastrofă s'a întâmplat pe calea ferată. În gara de aici s'a ciocnit adică un tren de marfă cu unul de persoane. Sunt rănite grav 5 persoane iar mai ușor 8 persoane.

Consiliu de coroană. Viena, 29 Sept. Eri s'a ținut la Schönbrunn un consiliu sub presidenția M. Sale. A fost de față și ministrul comun de finanțe, baronul Burian, care după consiliu a fost primit singur în audiență și a raportat M. Sale despre inspecțiunea ce a făcut în Bosnia.

Știri dela Epoziiie.

Marți după amiază s'a inaugurat în prezența M. S. Regelui, pavilionului poștelor dela expoziție.

Pavilionul e construit după modelul unui local de poștă din timpurile trecute.

În catul de jos se află într'o parte oficiul poștal și telegrafic, iar în cealaltă parte, cameră reprezentând locuința unui căpitan de poștă.

Etajul de sus e format dintr'o vastă sală unde se văd toate aparatele telegrafice, începând cu cele mai primitive și până la aparatele cele mai perfecționate cu Weasthon, care primește 360 de mii de cuvinte într'un ceas și Quadruples pe care pot lucra de odată patru inși.

Tot aci se văd și aparatele privitoare la telefonie. Printre acestea e interesant noul telefon cu care se va putea vorbi fără a se cere intervenția biurourilor centrale.

E de notat că parte din perfecționările aduse aparatelor de telegrafie și telefonie, se datoresc unor funcționari români.

Alături de pavilion se află o remiză în care se văd căruțele întrebunțate altă dată pentru transportul pasagerilor și al mărfurilor, alături de un mare automobil, — simbolul progresului.

București, 26/13 Septembrie 1906.

Ieri (Marți 25/12) a vizitat la trei oare și jumătate p. m. M. S. Regele Carol »Casa românească din Macedonia« la expoziția națională. În Suita regelui a fost Esc. S. Dl ministru de domenii *Ion Lahovary*, comisarul general al expoziției dr *Istrati* și alte personalități.

Înainte »Casei românești din Macedonia« care e lângă turnul lui Țepeș, sau mai bine zis lângă »Ospătăria țărănească« s'au adunat deja la 3 ore d-nii dr. *Leonte*, președintele »Societății macedo-română« din București cu secretarul acestei societăți *Costică Nicolau*, prof. *Vasilie Diamandi*, *Ioanidi*, dr. *Pucerea*, *Capidan* și alți membri din această soceitate. Din *Sofia* (Bulgaria) au fost d-nii și d-nele: *Alexandru Trifon* președintele comunității românești, directorul școlii române din *Sofia* *Stroescu* cu d-na *Stroescu* director a școlii de fetițe din *Sofia*, d-nul *Spiru Palogora* și alți d-ni.

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la morburii de plumăni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: *impachetarea originală „Roche“.*

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Eletia).

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tusa, flegma, asudarea noptea.

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medie în farmaciile 4 cor. sticla.

Când s'a apropiat trăsura regală de »Casa macedoneană« grupul de băieți, școlari Români din Sofia în uniforma școlii lor, cu un grup de frumoase fetițe române dela școala românească din Sofia în pitorescul costum național, intonau imnul regal »Trăiască Regele«.

Când a eșit M. Sa regele din trăsura și a pășit înaintea intrării pavilionului, frumoasa fetiță a dlui *Dinischioti*, Român Macedonean, comerciant în București, alb îmbrăcată, a predat regelui un frumos buchet, și l-a salutat cu frumoasă vorbire.

Regele a ascultat vorbirea aceasta măreață, care izvorește din inima Românilor din Peninsula Balcanică, apoi a întrebat pe fetiță, cum o chemă, de unde este, și în ce școală umblă.

Di dr. Leonte a condus atunci pe regele în casă. În casă, care e prea mică pentru acele obiecte, cari s'au expus, regele s'a interesat de frumoasele obiecte expuse acolo, și i-a onorat vorbind cu Români macedoneni, cari îl însoțeau. Pe prof. V. Diamandi l'a întrebat de unde e, și ce funcțiune are, în curtea pavilionului sub șură a vizitat regele obiectele de argint expuse de argintarul *Pantazi* din Crușova, care are o argintărie în București deja de 12 ani, întrebându-l de unde e.

M. S. Regele a fost plăcut atins de toate ce a văzut. La eșire din »Casa macedoneană« au intonat băieții și fetițele iar imnul regal, și au cântat și cântecul frumos aromănesc »Părinteasca dimândare« (părintească înștiințare). După aceea a mulțumit dl *dr. Leonte* atât directorului cât și directoarei *Stroescu* din Sofia și fetițelor și băieților cari s'au purtat atât de frumos înălțând această mare serbare.

Mișcător a fost pentru toți serbarea aceasta istorică, căci după șapte secole se deșteaptă frații noștri din Balcani cari îndură multe nevoi. Fie această serbare înălțătoare un monument de amintire, că legăturile de neam nu se rup nici atunci când inimicii noștri Greci vor merge pe calea apucată. În momentul acesta de serbare, am uitat prigonirile din Macedonia, și am rugat pe Atot-puternicul, să scape neamul nostru de peste Dunăre de acel rău, și să-i deie acel loc, care i competă după cultură și origine. Trăiască și înflorească nația română din Balcani.

T. Filipescu.

Despre congresul băncilor populare.

— Scrisori prietenești. —

București, 5/18 Sept. 1906.

Dragă Li,

De când ți-am trimis ultima scrisoare au trecut aproape trei luni. »L'a cuprins și pe băiatul vârtejului capitalei,« veți fi explicând voi acasă, de bună seamă. Dar n'afi găcit (și că n'afi găcit e desigur a voastră bucuria cea mare). E drept, un fel de vârtej m'a cuprins însă nu așa cum îl închipue tata nost vecinic îngrijorat. A fost un fel de vârtej care mi-a schimbat dispozițiile dintr'una. Din mare adorator al feminizmului, ce eram, acum sfărâm toate »chipurile cioplite«; din încrederea ce-o aveam în bogăție și cuvânt, astăzi privesc cu dispreț pe toată lumea de »protz,« cum le zice neamțul; din alergător după nimiciturile spiritului, doar străduința de mi-a mai rămas, ținând acum spre lucruri serioase. Semn celor ce-ți spun, iată nu mai urmez cu povestirea venirii mele la expoziție și alte părți. Îți scriu despre lucruri practice, despre congresul băncilor populare. Congresul se ține în toată încăperea teatrului național, unde manifestanții dela 13 Martie totuși au răzbit acum, cu biletul muncii. Publicul, de țărani pe la periferii, și de câteva dame, până la un timp, în loje, iar în cea mai mare parte de învățători și preoți, prin staluri și loje, ocupă toate locurile ca membri. Pe bină e așezată la mijloc masa lungăreață a conducătorilor, încunjuțați de delegații deosebitelor bănci și alții. Pe scaunul prezidențial stă dl *Nenițescu*,

un membru de onoare în conziliul de administrație. Alături, în dreapta se vede ministrul domeniilor *Ion Lahovary*, un om simplu ca toți oamenii, însă ca ministru ceva mai altfel, fiind pomenit deosebit, ca un sprijinitor sincer, în cuvântarea de deschidere a prezidentului. Întâiu însă prezidentul citește obiceiuita — și ca sentiment și ca expresie — telegramă de omagiu către Regele, »către cel-ce se îndreaptă întâiu nostru gând«. Apoi citește telegrama primită dela ministrul de finanțe, *Tache Ionescu*, surprinzându-ne, în ea, cu un pasaj care mărturisește că d-sa conzideră băncile populare înafară de jocul partidelor. Pe urmă prezidentul mai enunță o clasică lozincă pentru menirea băncilor populare: *Cât mai bun trai pentru câți mai mulți*, și dă cuvântul dlui *Lahovary*, care vorbește dinastic pentru regele, și milos pentru țărănime. Publicul aplaudă îmbelșugat, și până acum, dar când iasă la tribună dl *I. G. Duca*, directorul general al băncilor populare și oratorul oficios al ședinței de azi, aplauzele zgudue sala. Dsa e cunoscut la noi și prin bunul nume ce ni-l făcuse mai an, la congresul internațional al băncilor, în Budapesta, se înfăoșează ca un tânăr bătrân, al cărui grai e plin de convingere. Vine să ne spună ce s'a făcut și ce se va face — d-sa zice foarte hotărât: *se va face*; iar nu numai că: ar trebui să se facă.

Iată-le spusele-i, în scurt, ca un plan de activitate potrivit și pentru noi:

Constatând un spor însemnat, pe anul trecut, dă unele date statistice la situația actuală, care se înfăoșează cu 1849 bănci, cu 12 milioane lei capital, reprezentând o economie națională de 16 milioane lei. Gândul d-sale este însă de a scoate la iveală și greșelile și neajunsurile ce nu trebuie tănuite ci îndreptate. Astfel ajunge să spună că sunt multe bănci cari tângesc numai, având abia câteva sute de capital. Soluția, nu ideală ce e drept, inevitabilă, este a le transforma în sucursale, fără însă de-a uita vre-odată principiul independenței, care tocmai le dă deviza a se scăpa de epitropia statului, care poate stăngeni, a crea uniuni superioare după județe, cari întăresc independența, și a cere creditului agricol să liciteze, cedând băncilor populare creanțele sale. Și dl *Duca* le spune toate acestea, fără inverșunare, fără ură față de cel împotriva căruia vorbește, le spune atât de loial, încât nici prin gând nu-ți trece, că ar fi mânat că-ră țința mărturisită verde de pofta de câștig, ci de cel mai nobil interes ce poartă cu toții băncilor populare, privity ca o instituție culturală menită să înarmeze un neam. Vorbește cu multă căldură despre țărănime, fără a o mai zăpăci cu epitetetele demagogilor: iubiții țărani, frați țărani, dragii noștri țărani — despre țărănimea care încă nu ajunse la conștiința dobânzei monstruoasă ce plătește la cămătarii de obicei streini.

Pentru viitorul mai îndepărtat, când băncile vor avea toată țaria, țința lor supremă, emanciparea economică în fața străinătății și a străinilor se va izbândi desigur și în acel chip, că efectele publice, rentele de stat, vor fi rescumpărate din fondurile de rezervă ale băncilor populare. Și până atunci însă, în viitorul mai apropiat trebuie să biruie repede lupta împotriva străinilor din țară, începută cu toată bravura, întâi de învățători, apoi de preoți, a căror tendință, ca și a întregii instituții, este de a lăpăda din munca lor toată politica stearpă de ambiții și de intrigi. (Acți publicul aplaudă prelung, par'că îndesat.) Nădăduște că în anul ce vine va lua proporții mai uriașe mișcarea potrivită, pentru societăți cooperative, paralele cu asocierile de exarendare. Inceputurile s'au făcut deja și în aceasta privință. Aduce de pildă brutăriile cooperative, cari se lătesc încet fiindcă țaranul nu prea mănăcă pâne, magazinele de conzum, ce înfloresc foarte îmbucurător, lăptăriile cooperative, cari însă numai în apropierea de orașe, unde au și debușuri, se pot înființa, societăți de exploatare de păduri unde s'or câștiga mai mult chiar și prin faptul că s'ar înlătură străinii, și grădinile de zarzavat, menite să »ne țină în țară cele 30 de milioane lei, tributul de vazilitate plătit Bulgariei de România neatârnată«. Pe urmă și vânzările în comun.

Oratorul încheie iar cu o notă de poezie, spunându-și convingerea, că fără de neatârnea economică, neatârnea politică nu e întreagă. — Are parte de ovații prelungite și zgomotoase ca nici unul dintre ceilalți oratori.

Cu aceeași cunoștință de cauză, dar ceva mai potolit, dl *Vintilă Brătianu*, un bărbat în floarea vârstei, vorbește cu glas încet despre arendările în comun, despre foloasele acestui fel de arendare, despre pedecile ce i-se fac chiar de către autoritățile publice, și despre frumoasa hotărâre a Academiei, care nu primește, dela alții, un preț mai mare decât cel al productivității reale, e stimat, dacă îl ofere vreo bancă populară. Dovedește bogat, cu date statistice.

După încheierea ședinței, unul dintre excursioniștii macedoneni, cărora li-s'a făcut manifestatii călduroase la intrarea în loje, urează izbândă luptătorilor pentru bogăție, din care și ei se împărtășesc, a neamului.

Mâne se discută în secții chestiile puse la ordinea zilei, și se va face o discuție generală, în ședință plenară.

Joi 7/20 Sept.

Eri, la discuțiile de secții, fiind vre-o 10, nu putusem lua parte, ales că aveam și alte distracții. La ședința plenară de azi, însă țineam mult să nu lipsesc, și pentru asta am fost gata să las chiar vizitarea palatului Cotroceni, locuința dinău a regelui, și cea deacum a prințului, unde se vede cel mai simplu și cel mai scump mormânt ce astrucă copila Reginei. (Ce vorbă duioasă: fetița Reginei.) — Dar, impresiile poetice altădată!

Publicul, venit la adunare, era acum mai rar. Îl împărțește sumedenia de atracții serioase și ușoare, ce te opresc acum la tot pasul, în capitală. În schimb, cel care se oprese aci, avea neprețuitul prilej, de-a auzi câteva propuneri folosite și pentru singuraticul și pentru obștea sătească. Să remarcăm propunerile:

Să se intervină la ministrul de interne sau domenii, ca să stee închise *Duminea* și în serbători, cărciumele.

Tovărășiile sătești, cari numai împreună cu băncile populare pot înflori, și viceversa, să cumpere mașini de treerat (îmblătit) pentru trebuințele sătenilor. Sunt acum puține de-aceste, și se înău cu mare chirie, numai dela marii proprietari.

Cu scopul de a pune credit și la îndemana celui sărac dar harnic, și cu scopul de a înlătura girul, bine plătit (o nouă dobândă!) a celui bogat, să se înfiinze societăți de asigurare a vitelor, așa că vita asigurată să servească apoi de amanet, în loc de giro, pentru împrumutul luat dela bancă.

Să se acorde împrumuturi speciale pentru reconstituirea podgoriilor (viilor păraginite).

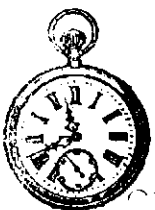
Să se ceară crearea unei legi aspre, care oprește streinilor de a lua arendi.

De sfârșitul prezidentul face resumatul debaterilor, și stăruind mai cu seamă pentru cultivările în comun (în loc de 941 mii cultivatori mici, să fie 20 mii cultivatori mari), și asupra sistemului cooperativ în producția grădinăriei, dă fixează iarăși un principiu. Anume, că prin băncile populare vreau să ajungă, nu numai la o bogată mai bună de mămăligă, ci la un popor tare și deștept.

Să nu uit, la început luase cuvântul un țaran voinic din Bucovina (mi-a spus pe urmă că are numai 3 clase primare) vorbind cu mare iscusință și cu deosebită înțelepciune cât e de primediosă robia economică, ce amenință în țara lui, față de robia boerească de mai înainte. Simțea parcă și tu un curaj încordat pentru lupta vieții auzindu-l cum spune, că prin economie rațională, ei 5 membri de familie trăiesc bine, pe 3 pogoane de pământ, ce le aduc toate, legume, cânepă, trifoi, ovăs și secară. Făcând, ascultătorii stau să-l îmbrățișere. Singur scriitorul *Ciocărlan*, îmbrăcat *totdeuna* în elegante haine țărănești, ședeă cu cotul în genunchi și zimbeă cu fericire.

Domnul cu tine

Sever Dan

◆◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orologe și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâini străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Seher Samu, juvaergiu în Szeged*. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 Septembrie 1906.

— **Știre personală.** P. C. Sa Vicarul arhiepiscopului V. Mangra a sosit aseară în Arad în misiuni de serviciu.

— **Părerii despre corul din Sibiiu.** Intr'un număr din urmă »Conservatorul« scrie următoarele despre prestațiunile din București ale corului Reuniunii de muzică din Sibiiu:

»Eram încântați de tablourile într'adevăr românești și pitorești ce se perândau pe scenă. Corul excelente și numeroase, cari, în genere, cântau just; dansuri naționale bine executate, costume bogate și variate; în fine un asamblu din cele mai drăgălașe, ce era împodobit în mod minunat prin frumuseța doamnelor cari au binevoit să concurească la concursul lor acestei reprezentații.

La artiști s'au distins d-na Cosma, dl Cav. Pantazi și tenorul dl Ștefănescu.

D-na Cosma a dovedit aptitudini prețioase, ca voce și în modul de a cânta; dl Pantazi, a interpretat cu mult talent și pricepere rolul lui Moș Ciocârlan; dar în ce privește partea de cânt, tenorul dl Ștefănescu a fost fără îndoială eroul serei. A cântat romanța din actul I și duetul cu o voce simpatcă și destul de bine așezată, fără a distona și dând multă putere de expresiune. D. Ștefănescu este un tenor liric ce promite mult.

Dar succesul operetei se datorește mai ales efectului nespus de frumos pe care l'au făcut ansamblurile pline de viață. Era o adevărată plăcere de a vedea scena națională plină de români și de românce, îmbrăcați toți în costume naționale, ce-ți furau ochii prin frumuseța lor.

— **Succesul Sibienilor.** În urma succesului mereu crescând ce obține »Moș Ciocârlan« la Teatrul Național s'a dat Joi în 14 Septembrie a 5-a reprezentație a acestei opere cu prețuri reduse

— Reuniunea română de muzică din Sibiiu, în urma stăruințelor din partea publicului cunoscător de artă a dat un al doilea concert cu program augmentat în 15/28 (Vineri) seara curent în palatul Ateneului.

— **Succesul unei Românce.** »Cronaca Prealpina«, care apare la Varese (Italia), înregistrează marele succes reputat de domnișoara Mușceleanu, la concertul de binefacere ce s'a dat la Roborello, localitate din preajma orașului Varese.

La acest concert s'a produs, pe lângă alți artiști de valoare, și cavalerul Oxilia, tenor, partenerul strălucit de altădată al celebrei Adelina Patti. În darea de samă asupra aceluși concert, care a fost o strălucită manifestare artistică, »Cronaca Prealpina« consacră domnișoarei Mușceleanu următoarele elogioase aprecieri:

»D-ra Mușceleanu, româncă de origine și artistă din fire s'a afirmat în chip victorios în arta divină a cântului, căreia s'a dedicat.

A executat în mod splendid »Marea arie de concert« din Beethoven.

Vocea sa prea frumoasă, care ieri seară nu era încă în marea ei plenitudine, are accente strălucite foarte limpezi, strălucitoare, și modulări sigure și armonioase, cari revelau școala foarte bună la care a învățat.

În tot timpul seratei a fost cea mai sârbătorită.

Și mai departe, »Cronaca Prealpina« adaugă: »Dar »clu«-ul seratei a fost tot gentila d-ră Mușceleanu cu dulcea melodie din Lohengrin și subjugătoarea romanță: »Roberto, tu pe care te ador...« din »Roberto il Diavolo«.

Vocea sa a avut accente ireproșabile în melancolică armonie a misticiei opere wagneriene și în fraza palidă și țîșnitoare de amor a operei uriașe a lui Meyerbeer.

În nesfârșitele și unanimele aclamațiuni ale auditorului s'a oferit frumoasei și distinsei artiste un splendid coș cu flori, premiul inaugural al viitoarelor triumfuri în bătălia artei.

Adăogăm că d-șoara Mușceleanu a absolvit cu

mare succes conservatorul din București și este dusă în Italia pentru desăvârșirea culturai și educațiunei sale muzicale.

D-șoara Mușceleanu este nepoata dlui P. S. Aurelian, academician.

— **Știre literară.** »Bogdan Dragoș« dramă istorică inedită de Mihail Eminescu cu o precuvântare de Iuliu Dragomirescu a apărut în editura libreriei Leon Alcalay.

Din nesleitul isvor de poezie al lui Mihail Eminescu, Bogdan Dragoș este una din cele mai puternice creațiuni. În această operă genialul poet se ridică une-ori pe cele mai înalte piscuri ale poeziei române.

E o dramă istorică deși incomplectă editorii însă au păstrat în tocmai ordinea manuscrisului.

În această operă Eminescu unește puterea zguduitoare a fondului cu vibranta emoțiune a lirismului.

În tot cuprinsul ei se află pecetluit oleul poeziei nu însă acțiunea dramatică, desfășurată într'un cadru splendid de știință și de artă.

Atât cât ne-a lăsat în vrfatul său de manuscrise, Eminescu a izbutit în de ajuns să intru-peze în ertă caractere și figuri destul de precise: Bogdan Dragoș, Bogdan, Sas Roman Bodei, copilul Bogdan, Ana, sunt figuri Shakespeariene, care, dacă așezate fiind pentru scenă se vor întregi, vor avea destulă forță și destul duh ca să poată sfrunta o potrivire cu cele mai desăvârșite opere ale literaturii universale.

— **Alegere.** Ni-se scrie: În ziua de 27 August v. s'a ținut alegerea de învățător în frunțașă comună Otlaca. Dintre 6 concurenți a fost ales cu majoritate de voturi tinărul învățător Nicolae Biru. Credem că prin alegerea asta comuna a câștigat un învățător brav, care va fi întotdeauna la culmea chemării sale de învățător.

Dorim tinărului ales mulți ani în frumoasa dar greaua carieră învățătoarească.

— **Cununie.** Varvara Partene și Iulan Ciorba cleric absolut, anunță cununia lor, care se va celebra Duminică în 30 Septembrie st. n. a. c., la 4 ore p. m. în biserica gr.-cat. din Maieru.

— **Atentat la onoarea unei fete.** În Viena a produs mare senzație următoarea întâmplare:

Un avocat al cărui nume poliția nu l-a dat publicității, dar se știe că se începe cu litera G. a făcut cunoștința unei domnișoare care scria la mașină în cancelaria unui coleg al său. Această domnișoară era o blondă nostimă, anume Sofia B. La câteva zile după cunoștință Sofia B. primi dela avocatul în chestie o scrisoare în termeni oficioși prin care o angajă în cancelari lui oferindu-i 160 coroane lunar, și o invită ca pentru a se înțelege mai bine să meargă în ziua următoare la orele 12 în cancelaria lui.

Fata a alergat cu bucurie la întâlnire. Dar cum intră ea la avocatul G. tot personalul plecă și rămaseră ei doi.

După câteva cuvinte de introducere G. zise:

— Ști domnișoară că te ador —!

— Mă rog domnule — zise fata — acum nu e vorba de aceasta.

— Ba da, ba da... despre aceasta e vorba... Și în momentul acesta se aruncă asupra fetei s'o îmbrățișeze. Se încinse o luptă înversunată din care fata eși învingătoare, reușindu-i să scape pe ușă. Alergă cu părul despletit direct la avocatul unde eră angajată și îi povesti totul.

— **Bogăția României.** După o statistică apărută de curând se găsesc actualmente în țară 156 veterinari din cari numai 87 fac serviciul la sate, restul fiind în serviciul orașelor, la căile ferate pentru transporturi de animale, la abatorii și la punctele de frontieră.

Mai sunt și 35 veterinari militari cari nu competează decât pentru caii armatei.

Animalele sunt repartizate astfel: 2.545.851 bovine, 864.424 cai, 43.375 bivoli și bivolițe, 2.656.444 oi. 1.700.000 porci, 232.515 capre și 7704 asini și câțari la o suprafață de 129.848 km. m. cât are țara.

Pentru fie-care din 78 veterinari despre cari

am vorbit mai sus, revine deci 22.639 bovidee, 6557 bivoli și bivolițe, — 11083 cai, 72.505 oi, 21.797 porci, 2983 capre și 89 asini și câțari, deci în total, 141.661 animale de fiecare veterinar, pe un teritoriu de 1667 km. p. de fie-care medic veterinar.

— **Convocare.** La cererea mai multor meseriași și calfe români din Arad prin aceasta convoc și rog pe toți meseriașii și calfele române din Arad, ca membrii ai »Asociațiunei naționale aradane«, ca pe ziua de Duminică în 30 Septembrie st. n. a. c. la orele 10^{1/2} să se întrunească la conferență intimă în sala »Casei Naționale« din Arad.

Arad, la 23 Sept. 1906.

Petru Truția,

dir. al »Asociațiunei aradae«.n

— **Un plan al revoluționarilor ruși.** După ce au studiat mult timp mijloacele practice de a face să sară în aer Peterhoful, revoluționarii au ajuns pare-se, la încheierea că dat fiind chipul cum e păzit castelul imperial, le-ar fi cu neputință de a se apropia de el nici pe mare nici pe uscat.

Atunci ar fi hotărât să ajungă la el pe cale aeriană; și-ar fi cumpărat deci în străinătate două baloane cu cârmă modelul cel mai nou; niște aeronauți îndrăzneți și încercați ar fi primit să le dirijeze și n'ar mai așteptă decât clipa prielnică spre a se lăsa noaptea în spațiu a trece granița rusească într'un anumit punct și a se duce să plutească d'asupra Peterhofului, de unde ar lăsa să cadă d'asupra palatului imperial un număr oare-care de bombe de o formidabilă capacitate explozivă care ar cășună un dezastru imens și de nereparat.

— **Copiii regelui Christian,** sosiți la Copenhaga spre a-și împărți moștenirea defunctului, vor primi părțile următoare, conform testamentului regelui:

Castelele și moșiile regelui vor fi date prințului Vlademar, precum și un milion de coroane (1.388.875 franci).

Restul averii, care se prețuește la 1 jum. milion de coroane, va fi împărțit între regina Greciei, regina Angliei, împărăteasa-văduvă a Rusiei și ducesa de Cumberland.

— **Cancerul în Ungaria.** În Frankfurt lângă Maina, la congresul internațional al medicilor, referitor la cancer dr. Dollinger Gyula profesor la universitatea din Budapesta a comunicat rezultatele senzaționale ale statisticei din 15 Octombrie 1904. În această zi au aflat despre 3570 cazuri de cancer în Ungaria. Oficiul statisticei centrale din Ungaria a făcut cercetări despre mortalitatea din anul 1901—1904. Și pe baza acestora s'a constatat că n'acești 4 ani, au murit de cancer în Ungaria 26.912, cei mai mulți în cancer de stomac și ficat.

— **Invitare.** Societatea de lectură a studenților dela gimnaziul superior fundațional din Năsăud, vă invită cu toată onoarea la »serata literară muzicală« urmată de dans, care se va aranja în Năsăud în sala de gimnastică Mercuri în 3 Octombrie st. n. 1906 în presara zilei onomastice a M. Sale și a zilei aniversarea a 43-a dela înființarea gimnazului.

— **În Arad,** strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drougheria Nádas, orolojerul și juvrăjul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroioage și juvaericele, ba chiar vinde prăvălia.

— **Prima lugojană, fabrică de ciment și betonizare** mare întreprindere, a cărei anunț publicat în foaia noastră, îl recomandăm în atențiunea publicului cetitor și provocăm pe tot natul, carele are lipsă de fabricatele pregătite prin firma de sus, ca să se adreseze cu încredere dlui fabricant de ciment Knott Jozsef, care cu îndatinata-i afabilitate și bucuos va servi cu tot

HARTMANN JÁNOS

ARAD

Strada Kazinczi Nr. 11.

Atelier de mase de biliard, cheiuri, plumbi și alte lucruri pentrucafenele

Studiile de specialitate mi le-am câștigat în cea mai mare și bună fabrică din Paris. Mese de biliard le blanzez în ori ce blană fără nici o lipire, pe cari apoi plumbii nu sar. La invitare merg ori și unde și în provincie, ducând pănură de a mea. Pentru lucrurile cumpărate din atelierul meu mai ales pentru cheiuri, iau re spundere un an de zile.

Pe lângă prețuri moderate vând și cumpăr plumbi folosite.

Pentru serviciu prompt și bun iau garanță.

Cheiuri făcute după modelul francez în ori ce mărime dela cor. 2—100. Mase de biliard vechi le transform în noue și le schimb.

felul de deslușiri, cu deseme și preliminară de spese. Cancelaria firmei și fabrica e pe calea Buziaș, în față cu casa vămii, unde doritorii de a vedea fabrica sunt binevăzuți.

— **In exclusiva magazină a fabricii de pânuri au sosit noutățile de toamnă.** O întregă uniformă de haine bărbătești 3 metri pânură de lână fl. 3.90, 4.45, 5.40, 6.60, 7.95.

In provincă trimitem mustre. Pentru un parde-siu ori palton 2.20 cmt. fl. 6.60—7.50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe. Cu stimă: **Leichner és Fleischer** magazinul fabricii de pânuri în Arad, Szabadságtér 17.

— **Femeile engleze**, nici odată nu folosește la față decât «Lapte de castravețe» ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinerețe și finețe.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț 1.20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Voitek și Weisz.

— **Fie-care mamă** se interesează de *Emulsiunea lui Scott*, care acum se recomandă atât de des în foaia noastră. Aceasta este un preparat renumit din oleu de ficat de știucă care băieții o primesc atât de bucuros, și care în toate cazurile, când până acum folosiau oleu comun de oleu de ficat de știucă, le aduce ajutor grabnic și sigur. Se află în toate apotecile.

— **Și cea mai frumoasă floare se vește gește** dacă nu grijești de ea. Și frumseța feței se veștejește, dacă nu te îngrijești de ea cu multă băgare de samă. O față frumoasă, tină și curată poți avea pururea, numaidacă folosești Crema de lăcrimioară a lui Vasváry.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului *Fischer Simon*, care-l publicăm în altă parte a ziarului.

— Atragem atențiunea on. cetitori asupra anunțului lui *Pártos Lajos*.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește fabricațiunii de argint china de prima calitate.

Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului lui *Láng Testvérek*.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut *Români din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent*. Comunicări făcute «Academiei Române» în ședința din 19 Noembrie 1904 adăogate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate capătă la Tipografia «Tribuna» din Arad cu prețul 1 coroană 50 fil., — plus 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la tipografia «Buciumul Român» Galați, România următoarele cărți:

1. Elemente de instrucție civică, drept și economie politică lucrare după programa în vigoare, pentru clasa a IV-a secundară de M. N. Pacu, doctor în drept, profesor, avocat. Prețul 2 lei 50 bani.

2. Elementele de morala creștină alcătuire după programa în vigoare pentru uzul școalelor secundare de Moise N. Pacu, profesor la liceul din Galați și avocat. Prețul 2 lei.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**

Editor proprietar: **George Nichin.**

Mamele lăptătoare

se simțesc adese de tot obosite în timpul, când au mai mare lipsă de puteri și de sănătate, ca să-și poată împlini datorințele de mamă. În urmare mai ales dinsele află mijlocul neîntrecut de nutriție și întărire în *Emulsiunea lui Scott*. Pregătită din oleu de ficat de știucă cu adaus de var de accid fosforic și natron, necondiționat că e bună, foarte ușor de mistuit, aduce apetit, și astfel pentru mamele tinere e mai bună decât oricare alt mijloc. Cu ajutorul *Emulsiunii lui Scott* înceată slăbiciunea și prindem iute plăcere de viață. *Emulsiunea lui Scott* are efect cu mult mai mare și e mai de primit, decât oleul de ficat de știucă.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este brevetul: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL**, «*Városi Gyógyszertár*»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2.50

Se află în fie-care apotecă.

Concurs

pentru un post de practicant la institutul de credit «*Luceafărul*» în *Vârșeț* cu un salariu începător de 720 cor. anual. Să recere: absolvarea unei școale comerciale cu matura, să cunoască în scris și vorbire limba română, germană și maghiară și să fie pe deplin sănătos.

Cei-ce doresc a competi la acest post să înainteze rugarea și documentele necesare direcțiunii institutului până cel mult în 10 Octomvrie a. c. n.

Postul e de ocupat îndată după alegere. Cei cu praxă vor fi preferiți.

„*Luceafărul*»

inst. de econ. și credit ca soc. pe acții.

Vindere de lemne de brad.

Comunele Seliște Găliș și Tilișca au primit cu ordinul m. Nrul : 32885. I—A—2. îndreptățirea de a vinde, în brădetul dela Piatra-Albă lemnele de brad pe un teritoriu de 1057.5 jughere cat. prin tăiere, — iar pe un teritoriu de 714.7 jughere cat. prin rărare.

Negustorii de lemne, care se interesează de vânzarea de pari pot lua acele părți în privire în lunile Oct. și Nov. a. c. până ce ține timpul favorabil.

Pentru deslușiri îndrumări se poate adresa la primăriele comunelor interesate, respec-

tive la curatorul de cerc r. ung. silvanal în Seliște.

Seliște, în 25 Septemvrie 1906.

Primpretoșul cercului.

Daca suferi de reumă și receață

nu căuta alt medicament ci cumpără o sticlă de **Dr. Fleisch** spirt de reumă de Dr. Fleisch care vindecă reuma, răceala, durerea de mâni, picioare, spate și șele, slăbirea mânilor și picioarelor, durerile în cate din bătați, sfortări, scintiri și umflăturile, mai în grabă de cât ori-ce alt medicament. Influița se poate vedea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi la cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se poate căpăta la inventatorul și la pregătorul lui ...

Dr. Fleisch Emil apotecar la «Magyar Kórogyászati Társaság» Győr, Baros-ut Nr. 24, și la Budapesta, magazinul prim în apotecile lui Török József Budapest, VI., Király-u. 12 și Andrassy-ut 26.

O sticlă de 1½ delitre 2 cor. La o folosire mai îndelungată, pentru o sticlă «familiară» prețul 5 cor., din care sau 3 la dispoziție le trimitem pe lângă ramburs poșta.

Loc deschis.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că începând din 1 Septembrie a anului curinte am

cumpărat atelierul de fotografie a lui Klapok Alajos,

din palatul minorităților, Strada Weitzer Nr. 1 și acolo sub conducerea bărbatului meu voi deschide atelier de pictat și fotografii corăspunzător cerințelor moderne

Cu deosebită stimă

(Blaschka) Balassa Ernő

Numai până la 1 Octomvrie!

ARAD, piața Boczko

în o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil-dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios.

Electro-Bioscopul lui Lika

(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare perfecțiune. Distins cu „Premiul cel mare” la expoziția universală din Paris 1900 și Saint-Louis 1904. — Prezentat pretutindenea cu cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou. —

... .. Schimbări de program rezervate.

Reprezentanțiile zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Dumineci și sărbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fil., locul II. 60 fil., locul III. 30 fil. Copiii sub 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldații dela seergent în jos la locul III. 20 fil.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

ERNESTINA LIKA

proprietară.

Atențiune!

Aduc la cunoștința p. t. public, că aici în

ARAD,

strada Deák Ferencz nr. 20

lângă hotelul «V A S S.»

din fabricatele fabricantului de cuptoare

din Timișoara (Temesvár), alui

Pucher András,

din fabricate de prima calitate din țară po-

trivite pentru încălzit cu lemne, cărbuni și coals, pentru sporurile vanele de scaldă și lespezile de găsi-rete, putându-se face totodată și eventualele comande pentru curățiri, reparatură și altele.

Prețutul sprijin al onoratului public îl cere cu tot respectul.

PRODANOVITS DÖME

Se fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

Arad, Edificiul teatrului.

Filiata în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână

MARFĂ NOAUĂ!

Telefon Nro. 534.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

Chendi: „Zece ani de mișcare lit.”	Cor. 1.—
Slavici: „Vatra părăsită”	” 1:50
Musa someșană	” —30
Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele”	” 5:20
N. Iorga: „Călătorii în Rusia”	” —40
Ardeleanu: „Buchetul meu”	” 1.—

La fiecare carte să se adauge 10 fil. porto.

Mare magazin de specialități din Paris.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.
10 Septembre

111626254
1675542
54462412
24379999
11999666
15153610
2930477
5744164
587547
325033
83207490
—
455924
50345698
362893816
12000000
19878642
3016596
242655950
1560783
574355
83207490
—
362893816

ACTIV

79266254	Reserva metalică Aur	77121848
32360000	Trate Aur	32360000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
	*) Impr. contra ef. publice	7483800
	” ” ” ” în cont curent	22062304
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	” ” amortisarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
	” ” & provizoriu	
	Conturi curente	
	Conturi de valori	

1906.
2 Septembre 9 Septembre

109536750	109481848
688056	677631
90988684	92948627
28686181	29546104
11999924	11999924
14801390	14801390
2908324	2908324
5769529	5769938
604169	604199
371126	376831
86509970	86596270
9087000	8511500
3383724	7128110
23935660	23090333
389270487	394441029
12000000	12000000
21373442	21373142
3222688	3222588
254794460	260377640
1646498	1646498
636529	713091
86509970	86596270
9087000	8511500
389270487	394441029

PASIV

Capital	
Fond de rezervă	
Fondul amortisării imobilelor și material	
Bilete de Bancă în circulațiune	
Profituri și perderi	
Dobânzi și beneficii diverse	
Deposite de retras	
” ” ” & provizoriu	

Scomptul 5% *) Dobânda 5%

Mare magazin de specialități din Paris.

NOU

Aduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare deposit

de instrumente medicale, legători, pentru vătămări, fâșii de legat pânțele, suspensorii, precum și artiele optice, ca: ocheanuri pentru teatru și tabere militare și tot felul de ochelari

în ARAD, piața Andrássy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.

NOU

Mare magazin de specialități din Paris.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metodu cu succes a oltoilor de substituit.

In privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Battyhányi nr. 13. Telefon 410.

Să părtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárdi József în Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de »Hungaria«.

Recomandă în atenția P. T. public din provinciă cuferele sale de drum, portmonenurile de toaletă, portmonenuri pentru acte, advocați și pentru aparate medicale și pentru barbieri, toate pregătite în atelierul propriu, în asortiment bogat, în deposit, — asemenea recomandă și țitoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provinciă se esecută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Serviciu solid — lucruri distins.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

mare asortiment de perdele,

diferite covoare și couverturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția
onoratului public.

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile.

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

== Splendida iluminatie seara până la ora 11 ==